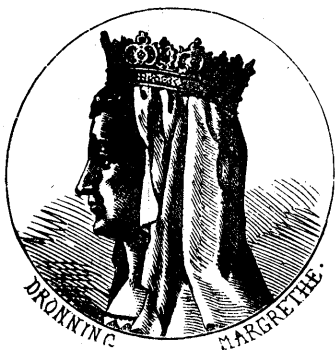

Kvinden og Samfundet

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund.

Nr. 6.

Kontor: Nørregade 33, St.

6. Februar 1900.

Udgaar hver Tirsdag.

16. Aarg.

Mary Steen,

Kongel. Hoffotograf.

Amagertorv 4, 3.

Emmy Thulstrup.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste

Panoptikon, V, 1. Sal o. G.
København. Telefon 19017.
Varerne bringes overalt.
Provinsordre effektueres pr. Omgaaende.

Redaktionen træffes hver Torsdag
fra Kl. 2—4 paa „Dansk Kvindesam-
und“s Kontor, Nørregade 33, St.

**Klager over Uregelmæssig-
hed i Forsendelsen bedes stil-
let skriftligt til Postvæsenet
— hjælper dette ikke da til
Bladets Kontor.**

Fabriksloven.

Som det var at vente, har det i Rigsdagen forelagte Beskyttelsesforslag vakt Betænkelse blandt Kvinderne i vide Kredse. Ikke blot har Mødrene og deres smaa Børn Krav paa den største Opmærksomhed, naar Lovgivningsmagten nu truer med — uden Spor af Erstatning at ville fratage dem Arbejdets Indtægter, men tillige har de mange tusinde enlige arbejdende Kvinder, der selv maa erhverve sig deres Livsophold, Krav paa Samfundets, og da vel særlig paa deres Medsøstres store Interesse, naar man — ogsaa i Humanitetens Navn vil forringe deres i Forvejen alt andet end lyse Livsvilkår ved at nedsætte deres Arbejdstid, og hvad dermed rimeligt følger: deres Arbejdsløn.

Det store Spørgsmaal drejer sig ikke nu om en 10 Timers Arbejdsdag — om den er for lang eller for kort for en Kvinde, men Hovedspørgsmaalet i Øjeblikket er dette: hvad bliver Konsekvenserne af en saadan Lov?

Det er ret mærkeligt at se Socialdemokratiets Stilling til dette Lovforslag. Partiet kæmper ellers med alle Vaaben mod Hjemmearbejdet, fordrer, at dette overalt, i alle Fag — skal forlægges til Arbejdspladserne: Fa-

Tandlæge Fru Tofte-Siesbye, Amagertorv 31.

brikker og Værksteder. Saa forelægges et Lovforslag om Indskrænkning i Kvinders Arbejdstid paa disse Arbejdspladser. Socialdemokratiet er klar over, at skærpede Fabriksbestemmelser vil medføre, at Arbejdsgivere i endnu højere Grad end hidtil vil benytte Hjemmearbejde, — men Socialdemokratiet gaar alligevel med og yder endog et saadant Forslag en varmere Tilslutning end noget andet Parti.

Ganske vist — man holder den Udvej aaben, at der skal indføres Kontrol med Hjemmearbejde. — Uden nærmere at komme ind paa, hvorledes denne vil kunne virke (sikkert skal det vise sig, at vore Arbejderkvinder vil være paa deres Post i deres egne Stuer — trods al Kontrol — naar det gælder Brød til dem og deres Børn — hvorledes kan t. Eks. nogen Magt hindre dem i at sy de 10 Timer og derefter rulle Cigarer i 5), saa kan vi dog forudsætte, at en saadan Kontrol virkelig kan gennemføres. Hvad saa? Ingen levende Sjæl inden for Socialdemokratiet vil tro, at det vil styrke deres Organisationer, — deres største og bedste Værn mod al Udbytning, om Arbejdspladserne bliver forlagt til Hjemmene. Ingen ved jo bedre end Partiet selv, hvor vanskeligt det er at faa Samling paa Hjemmearbejdere, specielt Kvinderne, og faa dem til at indse Sammenholdets Betydning.

Tænker vi os da blot et Par enkelte Fag som Cigarfabrikationen og delvis Tekstilindustrien — vel godt og vel saa mange Medlemmer til, som de samlede Organisationer for Syersker tæller, — vil da nogen tro, at disse Fagorganisationer vil spinde Silke ved „Kontrol med Hjemmearbejde“?

Næppe.

Men er det da ikke en Inkonsekvens af det ellers saa kloge Socialdemokrati at give en saadan Lovbestemmelse sin Tilslutning. Vil det ikke — frem for noget andet — svække dets egen Stilling at give Arbejdsgiverne forøget Løjlighed og lettere Adgang til Hjemmearbejde paa Fabriksarbejdernes Bekostning?

Og vil det ikke igen blive en Konsekvens heraf, at ogsaa Hjemmearbejdere en skønne Dag kan erstattes med ny Fabriksarbejdere paa en eller anden snild Maade — til Eks. gennem fremmed Import: Polakkerne fra Lollands Roemarker? — naar de er blevne tilstrækkelig civiliserede dertil.

Ejendommeligt er det for øvrigt, at det sidste Argument, Mændene gerne møder med, naar alle andre ikke har vist sig tilstrækkelig overbevisende, er

Tandlæge Frøken Anna F. Hansen, Frederiksborggade 34.

dette: for Slægtens, for Samfundets Skyld — er det, at vi maa give saadanne Undtagelseslove. — (Som bekendt har Lovgivningsmagten forlængst skænket Kvinderne en anden Undtagelseslov, der, — i et vist Tilfælde meget viselig stempler Kvinden som en foragtelig Skabning, men frikender Manden).

Det er kun lidt kedeligt, at saadanne Undtagelseslove altid skal gaa ud over Kvinderne. Hvorfor ikke — for en Gangs Skyld, prøve en saadan for Mændene. —

Vilde man derimod være saa hensynsfuld mod Kvinderne at lade den flittige, dygtige Arbejderkvinde beholde sin Frihed til selv at afgøre, hvor meget hun vil arbejde, hvor meget, hun kan, og hvor meget, hun behøver, for at opnaa dagligt Brød, da kunde det vel hælde, at en saadan Løsning paa „Beskyttelsen“ sluttelig vilde tjene baade Slægten og Samfundet bedst.

A. J.

Kvindesagen og Børnene.

Af Kirstine Frederiksen.

II.

Man vil maaske indvende, at hvad en Arbejderske kan gøre, efter Behag slippe og genoptage sit Arbejde — en ren Haandfærdighed — det kan ikke den, hvis Arbejde fordrer en lang Fordannelse, stadig Øvelse og udelagt Hengivelse som Kunst og Videnskab, eller et stort praktisk Apparat som en Forretning, eller en vedholdende Paapassenhed som et Embede. Derfor finder Fædre som Dr. Kaarsberg det for dyrt at ofre det samme paa Piger som paa Drengene. Jeg kender en god gammel Kvindesagsven, der, da hans to ældste Døtre havde forladt Lærerindevæjen for at gifte sig, forbød den tredje Datter at søge Statsunderstøttelse til sin Lærerindeeksamen. I Frankrig maa de Lærerinder, der gifter sig, inden de har tjent i ti Aar, betale Staten tilbage, hvad deres Uddannelse har kostet den. Franske Familier løser nok ogsaa nu Vanskeligheden paa den Maade, at de forudbestemmer den ene Datter, hun, som har Hoved, til Arbejde, og den anden, hende med Ydre, til Giftermaal. Den sidste Jomfruelighed bliver da strengt bevogtet, mens den første faar Lov at kaste sig ud i Livets Tummel.

Laura Marholm vil, at alle de Kvinder, som ikke i den allertidligste Ungdom finder Havn i Ægteskabet, skal slaa sig sammen i et Søsterskab for som Læger, Lærerinder o. s. v. at tage sig af de forladte Børn.

Alt dette er dog Tvangsforholdsregler. Kvinder maa kunne uddanne sig, arbejde og leve, mens de er unge,

Christine Søeborg

Kjøbmagergade 16 II
Salon for Frisering, Hovedbade
og Haararbejde.
Telefon 19536.

Læge Emmy R. Neukirchs
Tandklinik 1—3.
56, 1., Nørre Farimagsgade.
Hellerup, Strandvej 157.
Kl. 10—12. Mandag og Torsdag.

gifte sig og blive Mødre tidligere eller senere, lige som det passer dem. At der maa gøres Ofre paa forskellige Kanter, kan vel ikke nægtes. Men hvem tør sige, at de er for dyre. Hvem tør paastaa, at ikke den Kvinde, som har anvendt sine Pigeaar til et alvorligt Studium, naar hun gifter sig, bliver netop saa meget mere værd for sit Hjem, at ikke den, som opgiver en Forretning eller et Embede for at leve et snevert, maaske tarveligt Familieliv, slutter sig med saa meget mere Inderlighed til dette. Til Udstillingen i Chikago havde man sendt en Række Billeder af de dejligste sunde og kraftige Børn, alle samlede fra unge universitetsdannede Mødre i England. Nogle af de bedste barnepsykologiske Studier skyldes Kvinder, som fra deres Studieaar har medbragt Vane til metodisk Iagttagelse og Tænkning. Det er dog heller ikke uden Eksempel, at Mennesker efter Aars Afbrydelse kan genoptage et Arbejde og ved almindelig Modenhed erstatte den manglende faglige Øvelse; og det er mærkeligt nok med Kvinder, mens de i det ydre døde tidlige Aandsfriskheden længere. Jeg kender fra Amerika Eksempler paa, at Mødre har taget et Universitetsstudie op sammen med en voksen Søn; og man kunde nævne en Række Kvinder — f. Eks. med Fru Gyllert aandelige Spidser — som har udført laudelig Bedrifter i en Alder, da man skulde tro, at Livet var endt for dem.

Man hører undertiden Mødre sige, at de voksne Børn volder mere Bryderi end de smaa. Men mon her ikke skulde være en Fejl at afhjælpe i Nutidens Opdragelse? Det er godt nok, at man ikke som i gamle Dage giver Drengen et Embede og Pigen en Mand i 15—16 Aars Alderen; netop de halv voksne Børn trænger vel aller mest til Forældrenes Omgang og Opmærksomhed. Sundt er det dog — det lærer man blandt andet i Amerika — at Børnene lidt efter lidt ligefrem nødes til at staa paa egne Ben, have egne Pligter og eget Ansvar i Stedet for helt op i Tyverne at have al Moderens Energi og Interesse kredsende om sig. Alt for let slaar deres egne Interesser ind paa samme Bane, og den Selvhjulpethed og beskedne Pligtopfyldelse, som udmærkede den ældre Slægt, fremmes ikke derved. Man maa ogsaa indrømme Fru Bang, at der ikke er højt til Loftet og vidt til Væggene, hvor Familieegoismen breder sig.

Der maa være Plads for Personligheden. Der er de Kvinder, som kan være meget for de store Børn, men ikke dur til at passe de smaa og derfor hellere maa tage fremmed